

2025-02-14

Till Klimat- och näringslivsdepartementet

per e-post till kn.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till
kn.cks.remissor@regeringskansliet.se.

Remissvar över

Klimat- och näringslivsdepartementet

Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi- KN2024/02249

TMResponsibility AB (TMR) är en av Naturvårdsverket godkänd
producentansvarsorganisation för förpackningar. Verksamheten har
bedrivits sedan 2005. TMR:s marknadsandel är cirka 10% och ökande.

TMR får härmed avge yttrande över rubricerade remiss.

Allmänna synpunkter

Det är en omfattande utredning som presenteras. TMR är i huvudsak
positiv till att delar av dagens lagstiftning skärps och förenklas. TMR
bedömer att införande av förslagen 2026 kan bli svårt att genomföra. Dels
ska tillräcklig tid finnas att utvärdera lämpliga alternativ för införande hos
aktörerna, dels bör vägledning från myndigheter tas fram.

TMR välkomnar ambitionen att öka resurseffektiviteten och fortsatt främja den cirkulära ekonomin genom att uppnå ökad materialåtervinning. En tydligare ansvarsfördelning mellan olika aktörer är bedöms bidra till detta. Likaså kan avfallsproducentens utökade möjligheter att välja lösning för hantering av avfall från detaljhandel att bidra till ökad materialåtervinning.

Fastighetsnära insamling av förpackningar är under utbyggnad. Utfallet av införandet bör analyseras innan ytterligare beslut om förändringar tas utöver den enhetliga definitionen av fastighetsnära insamling (8.3) och undantag (8.4).

Specifika synpunkter

8.3 Fastighetsnära insamling

TMR välkomnar en enhetlig definition av fastighetsnära insamling som flyttas från förpackningsförordningen till avfallsförordningen. Förslaget om en absolut gräns på 400 meter bedöms leda till praktiska problem. Gränsen bör vara något mer flexibel.

8.4 Enhetliga undantag från krav på fastighetsnära insamling

Områdens specifika förutsättningar, så som exempelvis delar av Stockholms innerstads äldre delar, kan försvåra insamling av vissa fraktioner fastighetsnära, tex glas från fastigheter med s.k. "Opitbag-lösning". Det behöver införas ytterligare undantagsmöjligheter från fastighetsnära insamling av förpackningsavfall för vissa specifika materialslag.

8.9 Krav på ytterligare sortering för att möjliggöra materialåtervinning

Som utredningen påpekar har konsumenter en viktig roll i hur avfall sorteras i ett första steg och insamlingssystemen behöver utformas så att det är enkelt att göra rätt och svårt att göra fel. Gällande förpackningar är insamlingssystemens utformning tillsammans med information och sanktioner från renhållaren viktiga förutsättningar för att nå återvinningsmålen. Kommunen har kontroll över insamlingssystemens utformning och avfallslämnarens regelefterlevnad. Därutöver får kommunerna ersättning för informationsinsatser av producenterna för att hushållen ska sortera rätt. Eventuella insatser har störst effekt i detta led.

Rätt sorterat förpackningsavfall har hög återvinningsbarhet. Eftersorterat avfall har låg återvinningsbarhet. Förpackningsavfall eftersorteras redan idag av producentansvarsorganisationerna, beroende på materialslag och process.

De kommande kraven i PPWR, på att alla förpackningar som släpps ut på marknaden ska vara materialåtervinningsbara bör vara kända senast 1 januari 2028. Vad som hittills framgått är att materialåtervinningsbarheten måste vara högre än 70%. För en liten förpackning av vätskekartong (<0,5 l) är det inte osannolikt att PE-skikt/PE-Alu-skikt står för så stor viktandel att dessa gör att förpackningen klassas som "ej materialåtervinningsbar" om inte PE/PE-Alu delen också materialåtervinns.

Att tänka sig att hela detta förpackningssegment ska ersättas med en annan förpackningslösning inom den befintliga tidsramen, 2025–2030, är inte realistiskt. Därmed måste marknaden säkerställa att lösningar finns på plats för att säkerställa materialåtervinning även av icke pappersbaserat material i vätskekartongförpackningar. TMR:s bedömning är att det effektivaste sättet för detta är att vätskekartongförpackningar sorteras separat av konsumenter som egen fraktion eller tillsammans med metallfraktionen.

Förpackningsavfall som samlas in i Sverige återvinns både i Sverige och i våra europeiska grannländer. Det sker av geografiska, tekniska och

kapacitetsmässiga skäl. Förutsättningar för etablerandet av en industriell storskalig eftersorteringsanläggning, saknas eftersom förpackningsavfallet kommer att styras till anläggningar med den effektivaste återvinningsprocessen i förhållande till avstånd och med tillräcklig kapacitet, oberoende av om eftersortering sker i eget steg eller som en integrerad del av återvinningsprocessen. Effektiviteten i återvinningsprocesserna ökar ständigt och TMR bedömer att ytterligare detaljreglering om hur målen ska uppnås motverkar innovation och utveckling på teknikområdet.

TMR vill också framhålla att återvinningsgrad för respektive materialslag är en viktig konkurrensaspekt i producentansvarsorganisationernas erbjudande till producenterna. En hög materialåtervinning är en konkurrensfördel. Att detaljreglera hur denna ska uppnås riskerar att motverka syftet om högre materialåtervinning.

8.10 Mer förpackningsavfall från restavfallet ska materialåtervinnas

TMR anser att miljönyttan med förslaget måste vara överordnad övriga mål. Utan denna prioritering riskeras systemets legitimitet.

Förpackningsavfall som eftersorteras, dvs sorteras ut från restavfallet bedöms inte kunna återvinnas på grund av kontaminering.

Den eftersorterade fraktionen kan med säkerhet inte blandas med hushållens utsorterade förpackningsavfall eftersom den eftersorterade strömmen bedöms kontaminera de renare, av hushållen utsorterade, förpackningsströmmarna med minskad återvinning som följd.

Skulle förslaget med utsortering av förpackningsavfall från restavfallet bli verklighet bedöms miljönyttan bli negativ eftersom förpackningsavfallet skulle sorteras ut av kommunen, transporteras av kommunen till en mottagningsplats varifrån producentansvarsorganisationerna vidaretransporterar avfallet till den förbränningsanläggning där avfallet idag förbränns.

Förslagets utformning leder till gränsdragningsproblem. Vad avses med *"till övervägande del består av förpackningsavfall"*? I praktiken riskerar producentansvarsorganisationerna att få hantera mer restavfall än vad som redan är fallet. Det av kommunerna överlämnade förpackningsavfallet innehåller redan idag en avsevärd andel felsorterat avfall som inte är förpackningar. Producentansvarsorganisationerna har för närvarande mycket små möjligheter att få kommunerna att omhänderta det felsorterade avfallet eller bära kostnaderna.

Slutligen vill TMR påtala att en eftersortering där förpackningsavfall särskiljs från restavfallet underminerar avfallslämnarens tilltro till grundpremisen vid förpackningsinsamling nämligen att sortering ska ske vid källan. När plast och metall sorteras ut från restavfallet leder det till att konsumenten inte längre behöver särskilja förpackningsavfall och lägga det i respektive kärl för plast och metall. I stället samlas dessa förpackningar in ihop med restavfallet. Det kommer att bli svårt för konsumenter att förstå att andra materialslag inte hör hemma i restavfallet. Detta leder till att producenterna får betala för ett insamlingssystem som är fullt utbyggt men bara utnyttjas partiellt. Dessutom får producenterna betala för att kommunen ska informera om insamlingssystemet samtidigt som kommunen parallellt samlar in förpackningsavfall i restavfallet.

Stockholm 2025-02-14

Christian Håkansson

Förpacknings & Hållbarhetsansvarig

TMResponsibility AB